

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA SEGURETAT CIUTADANA (VIABILITAT I SENYALITZACIÓ)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

El 3 de novembre de 2023 la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva preocupació pel risc per a les persones vianants en el tram del carrer de les Escoles Pies proper al Mercat de Tres Torres.

En concret, exposava el següent:

- Arran de la pacificació duta a terme en aquesta zona, es va eliminar un pas de vianants que hi havia a l'altura del número 61, just abans del carrer de Carrencà.
- La senyalització actual que informa del límit de velocitat de 10 km/h no té bona visibilitat. Tot i que hi ha una elevació en el paviment, els vehicles que baixen hi circulen a més velocitat de la permesa, i les persones vianants tenen problemes per travessar el carrer amb seguretat.
- Alguns vehicles no respecten la prioritat de les persones vianants ni el límit de velocitat de 10 km/hora.
- Li consta que, des del Mercat de Tres Torres, també s'han fet queixes en el mateix sentit.
- Aquest tram del carrer és de gran afluència de trànsit a causa de l'activitat del mercat, i perquè és un carrer de baixada directa fins a la Ronda General Mitre, molt utilitzat per vehicles provinents de la zona de més amunt.
- El gener de 2023, la ciutadana va demanar a l'Ajuntament que es tornés a col·locar el pas de vianants o, si més no, que es millorés la senyalització. Al febrer li van respondre que s'estudiaria, i que la Guàrdia Urbana reforçaria la vigilància. Però la situació continua igual.
- Considera que la situació milloraria si es tornés a posar el pas de vianants.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **a l'Àrea de Seguretat i Prevenció, a l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge, i al Districte de Sarrià-Sant Gervasi** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

Els dies 9 de novembre de 2023 i 10 de gener de 2024, es va sol·licitar a aquests serveis la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

Els dies 18 de desembre de 2023, 8 de febrer i 14 de març de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. Els escrits exposen les actuacions dutes a terme per l'Ajuntament.

CONSIDERACIONS

1. L'emplaçament: Carrer de les Escoles Pies

En dates 20 de novembre de 2023 (18.30 hores) i 12 de juny de 2024 (11.00 hores), l'equip de la Sindicatura va visitar l'emplaçament objecte de la queixa, es van realitzar les observacions següents:

- Entre els carrers del Doctor Carulla i de Carrencà, la via té una pavimentació ordinària amb diferenciació de calçada i voreres, un carril de circulació en direcció mar, i places blaves d'estacionament regulat en ambdues bandes. El trànsit no està regulat amb semàfor, sinó que hi ha un pas de vianants a l'encreuament amb el carrer del Doctor Carulla.
- En la banda dreta, a mesura que el carrer s'aproxima a la zona del Mercat de Tres Torres (a l'altura del carrer de Carrencà), hi ha una zona d'estacionament de motocicletes, i una zona de distribució de mercaderies (DUM).

- Quant a la senyalització sobre la velocitat permesa a la via, uns metres abans d'arribar al carrer de Carrencà hi ha al paviment una senyalització horitzontal de 10 km/h (model E-75). També hi ha senyalització que informa que es permet la circulació de bicicletes. Si comparem les fotos de les dues visites, s'observa que la senyalització horitzontal que informa de l'obligació de no superar els 10 km/hora s'ha repintat recentment, però no la de bicicletes, que es troba força esborrada.

- Quan s'arriba just a l'entrada del mercat, hi ha un senyal vertical que informa que ens trobem en una zona de prioritat per a vianants, on consta el límit màxim de velocitat de 10 km/hora (model B-61). Quan es gira a l'esquerra, al carrer de Carrencà hi ha una senyalització horitzontal que informa que s'ha acabat l'obligació de no superar els 10 km/hora.

- En aquest darrer tram, abans de l'entrada del mercat hi ha dos elements per obligar a reduir la velocitat dels vehicles: i) un coixí berlínès a l'altura del número 63 i ii) 5 metres després, quan la calçada es converteix en plataforma única, la via fa una elevació de costat a costat (també anomenat "remuntable"). Més endavant hi ha terrasses a ambdues bandes.

- Durant la visita, s'observa el següent: trànsit intermitent; en general, els vehicles redueixen la velocitat en aquest tram; els vehicles cedeixen el pas de manera majoritària a les persones vianants; en el moment de les visites no s'ha presenciat cap situació de perill.

2. Nova configuració de la via com a plataforma única

El motiu de queixa principal és l'eliminació del pas de vianants que hi havia al carrer de les Escoles Pies en l'encreuament amb Carrencà.

Segons l'informe de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB), el pas de vianants es va eliminar arran d'unes obres de reurbanització d'aquest tram del carrer, que es va convertir en plataforma única. Les obres es van desenvolupar entre el 2 de novembre de 2021 i el 3 de març de 2022.

L'actuació tenia diversos objectius. Principalment, pacificar l'entorn del mercat, però també eliminar la derivació pel carrer dels Vergós cap al carrer de Mandri pel carrer d'Alacant mitjançant canvis de sentit al carrer de Carrencà i carrer d'Alacant, i reduir un punt d'alta sinistralitat a la cruïlla dels carrers de Ganduxer i d'Alacant.

En referència a l'**estudi de sinistralitat** del carrer de les Escoles Pies, entre el carrer del Doctor Carulla i la ronda del General Mitre, cal indicar que, amb la nova configuració del carrer, no hi ha cap accident en el tram de carrer de nova urbanització. Només consta una topada entre una motocicleta i un ciclomotor just abans d'aquest tram per una manca d'atenció.

Les obres es van desenvolupar amb el tall total del carrer de les Escoles Pies, fet que va fer va canviar les rutines dels conductors, de manera que, per baixar des del

passeig de la Bonanova a la ronda del General Mitre, havien d'anar per carrers de la xarxa bàsica.

Per ajudar a la consolidació dels canvis, en el període des del mes de març del 2022 fins al mes de novembre del 2023, es van habilitar quinze punts estàtics de vigilància per part de la GUB, addicionals a d'altres ja hi havia en aquests entorns relacionats amb la mobilitat.

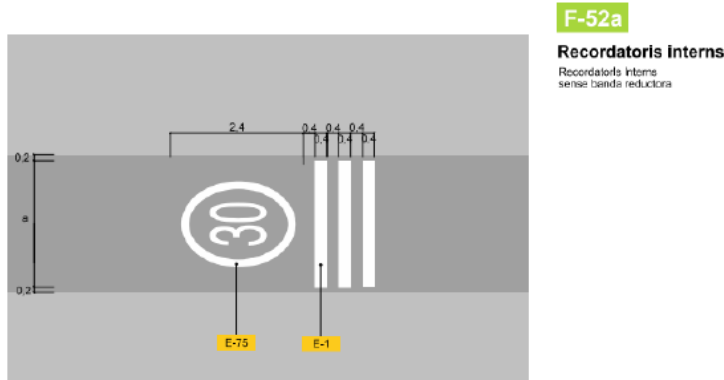
Pel que fa a les denúncies realitzades en aquest mateix període, la GUB informa que es van imposar tretze denúncies per aspectes relacionats amb l'estacionament a la plataforma única i el seu voltant. D'altra banda, hi ha dotze infraccions denunciades de moviment per incompliment d'alguna norma en aquest espai i període.

Pel que fa a la senyalització, la via va ser objecte de canvis que es van tractar a diverses sessions de la taula tècnica de Mobilitat del districte:

- 3 de març de 2022: Un cop finalitzades les obres de reurbanització, s'acorda instal·lar senyalització vertical B-61 a l'inici de la zona de prioritat de vianants, tant al carrer de les Escoles Pies com al carrer dels Vergós. Les característiques tècniques, com ara la mida i configuració dels elements, és estàndard d'acord amb el Manual de senyalització urbana per a la ciutat de Barcelona vigent (2017).

- 8 de setembre de 2022: A requeriment de la GUB, es revisa la senyalització de la zona, ja que es considera que els canvis de cota i paviment de la zona de prioritat de vianants no són prou visibles, i els vehicles no redueixen la velocitat. S'acorda senyalitzar, abans de l'accés a la zona de prioritat de vianants, la senyalització F-52a (segons el Manual de senyalització urbana per a la ciutat de Barcelona), amb la velocitat adaptada a 20 o 10 km/h. Finalment es fa a 10 km/h.

El model del Manual és amb 30 km/h

- 27 de gener de 2023: A petició de la gerència del districte, s'acorda la instal·lació de:
 - senyalització horitzontal de limitació de velocitat a 10 km/h
 - senyalització vertical 15 m abans del ressalt d'accés a la zona de prioritat de vianants, tant al carrer dels Vergós com al carrer de les Escoles Pies
 - senyalització de finalització de limitació de velocitat a 10 km/h a la zona de prioritat de vianants
 - senyalització horitzontal de via pedaleable al carrer de les Escoles Pies, abans de la senyalització horitzontal de limitació de velocitat a 10 km/h

Segons l'informe del districte, aquesta senyalització es va executar el 23 de gener de 2023.

- 16 de febrer de 2023: S'acorda que s'instal·li un coixí berlinès abans de l'accés a la zona de prioritat de vianants.

Preguntada sobre la possibilitat de reincorporar un pas de vianants per reforçar la seguretat de les persones quan hagin de travessar el carrer, l'àrea de Mobilitat, Infraestructures i Serveis Urbans considera que no és necessari, ja que l'àmbit davant del Mercat de les Tres Torres és un àmbit de prioritat per als vianants.

Pel que fa a les actuacions efectuades a la via, aquesta Sindicatura considera que són congruents amb l'article 32.2 de la Carta de drets i deures de Barcelona, que estableix que l'Administració té l'obligació d'establir una **ordenació de la circulació i de l'estacionament dels vehicles de motor compatible amb l'ús de les vies i places per als i les vianants i ciclistes**. Així mateix, l'article 93 de la Carta municipal estableix que l'ordenació del trànsit de persones i vehicles és competència pròpia de l'Ajuntament de Barcelona.

D'altra banda, l'exposició de motius de la Carta municipal de l'Ajuntament de Barcelona assenyala que "s'elabora aquesta Carta per **afavorir una mobilitat que tingui el vianant com a destinatari més important**".

Així mateix, la fita 11 dels objectius de desenvolupament sostenible (ODS) estableix que cal dissenyar l'espai públic centrat en les persones vianants i garantir l'accessibilitat universal (ampliació de voreres, voreres exclusives...), amb una implementació pensada per a infants i persones grans.

3. Els límits de velocitat de circulació

Un altre motiu de queixa és l'excés de velocitat en aquest tram de carrer.

En aquest punt, convé analitzar la normativa que regula els límits de velocitat màxims permesos als carrers de la ciutat.

L'Ajuntament de Barcelona va aprovar el 6 de març de 2020 un Decret d'Alcaldia de limitació de la velocitat de circulació a 30 km/h a tots els carrers que no s'inclouen en la xarxa bàsica de Barcelona. A l'annex d'aquest decret s'identifiquen les vies secundàries que, com que són fora de l'àmbit de la xarxa bàsica, sí que veuen limitada la seva velocitat màxima a 30 km/h, entre les quals no es troba el carrer de les Escoles Pies.

Posteriorment, la normativa estatal va introduir una modificació mitjançant el Reial decret 970/2020, de 10 de novembre, que va alterar l'article 50 del Reglament general de circulació en el mateix sentit. Aquest article estableix que el límit genèric de velocitat en vies urbanes és de:

- a) 20 km/h en vies que disposin de plataforma única de calçada i vorera.
- b) 30 km/h en vies d'un únic carril per sentit de circulació.
- c) 50 km/h en vies de dos carrils o més per sentit de circulació.

Per tant, al tram on no consta cap senyalització relativa a la velocitat màxima, cal aplicar la normativa general. I en els trams on sí que consti alguna senyalització viària, aquesta preval.

Per això, en el primer tram del carrer el límit màxim de velocitat és de 30 km/h. I en el segon (quan es transforma en plataforma única) és de 10 km/h, tal com consta a la senyalització horitzontal i vertical.

D'acord amb l'informe municipal, l'equip de la Policia de Barri ha rebut dels seus contactes amb el veïnat i comerços, queixes puntuals per algun vehicle que no respecta la prioritat invertida, i d'altres que fan parada, però es considera en la majoria

dels casos es tracta d'una percepció, ja que la configuració el carrer no permet excessos de velocitat.

Vistos els informes municipals, i a partir de les visites fetes, aquesta Sindicatura conclou que les condicions de seguretat de la via són acordes al seu règim de circulació, i no s'observa una situació de vulneració de drets de les persones vianants. La decisió municipal de no incloure un pas de vianants, està raonada amb criteris tècnics objectius, i entra dins l'àmbit de la potestat de l'administració. Així mateix, la senyalització en calçada s'ha repintat recentment, i la resta de senyalització viària ha seguit els criteris que es marquen al Manual de Senyalització Urbana de Barcelona.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Ajuntament ha estat ajustada a dret i eficaç.**

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.